

ABC ADVIES 2011/09

Brussel, 5 oktober 2011

ADVIES 2011/09

Onderwerping van de helpers van minder dan 20 jaar - Fiscale problematiek van de jonge helpers

I. Inleiding

Een helper is ieder persoon die in België een zelfstandige in de uitoefening van zijn beroep bijstaat of vervangt, zonder tegenover hem door een arbeidsovereenkomst te zijn verbonden¹. Bijgevolg kan er geen band van ondergeschiktheid bestaan.

De helper heeft dezelfde rechten en verplichtingen als een zelfstandige (maar hij is geen "titularis" van de zelfstandige activiteit). Hij is dus onderworpen aan het sociaal statuut der zelfstandigen.

Artikel 7 van het koninklijk besluit nr. 38 voorziet 3 gevallen waarin helpers niet onderworpen zijn aan het sociaal statuut der zelfstandigen:

- de echtgenoot of de echtgenote van een zelfstandige behoudens wanneer deze echtgenoot of echtgenote onder toepassing valt van artikel 7bis (meewerkende echtgenoten);
- de helpers van minder dan 20 jaar;
- de toevallige helpers.

Het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen (ABC) heeft zich tijdens zijn werkzaamheden gebogen over een van deze uitzonderingen, namelijk de helpers van minder dan 20 jaar. Het Comité heeft ook de fiscale problematiek van de jonge familiale helpers onderzocht.

In dit kader heeft het Comité beslist om op eigen initiatief het onderstaand advies uit te brengen in toepassing van artikel 109 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen.

---

¹ Artikel 6 van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967 houdende inrichting van het sociaal statuut der zelfstandigen.

II. Onderwerping van helpers van minder dan 20 jaar

Artikel 7, 2° van het koninklijk besluit nr. 38 preciseert dat de helpers en helpsters die vóór de 1ste januari van het jaar en in de loop waarvan zij de leeftijd van 20 jaar bereiken niet onderworpen zijn, tenzij ze gehuwd zijn vóór deze datum. Het Comité heeft zich tijdens zijn werkzaamheden gebogen over de sociale en fiscale aspecten van de problematiek van de helpers van minder dan 20 jaar.

II. A. Problemen ten aanzien van de sociale zekerheid

Tot 1 juli 1963 waren zelfstandigen en helpers van minder dan 20 jaar niet verplicht om sociale bijdragen te betalen. Een onderwerping vanaf 20 jaar liet hen toe om toch een volledige loopbaan van 45/45 op te bouwen. Voor de zelfstandigen werd dit systeem afgeschaft op 1 juli 1963, maar voor de helpers werd dit behouden.

De niet onderwerping van de helpers van minder dan 20 jaar werd eveneens behouden op 1 januari 1968, bij het in werking treden van het koninklijk besluit nr. 38 van 27 juli 1967. Artikel 2 van de wet van 9 juni 1970 heeft evenwel een uitzondering ingevoerd door de onderwerping te voorzien van de helpers van minder dan 20 jaar die gehuwd zijn (zij zijn onderworpen vanaf het kwartaal tijdens hetwelk het huwelijk werd afgesloten).

Deze bepaling had tot doel de helper een volwaardig sociaal statuut te geven om in geval van overlijden zijn weduwe te beschermen²

Aangezien deze rechtzettingen vandaag de dag geen bestaansredenen meer hebben kan de niet onderwerping van de helpers van minder dan 20 jaar als discriminerend gezien worden, te meer daar sinds 1 mei 1990 de leeftijd voor de meerderjarigheid verlegd is van 21 naar 18 jaar.

Daarom stelt het Comité voor om het artikel 7, 2° van het koninklijk besluit nr. 38 af te schaffen zodat de helpers onderworpen zijn vanaf de 1ste september van het jaar waarin ze de leeftijd van 18 jaar bereiken (naar analogie met de onderwerping van de jonge zelfstandigen).

Ten gevolge van zo'n wijziging zouden de meeste helpers van minder dan 20 jaar in de praktijk niet onderworpen zijn aan het sociaal statuut der zelfstandigen gelet op hun kwalificatie van student die kinderbijslag geniet (deze studenten worden beschouwd als toevallige helpers in toepassing van artikel 5 van het koninklijk besluit van 19 december 1967). In die hoedanigheid zijn zij niet onderworpen aan het sociaal statuut der zelfstandigen (artikel 7 van KB nr. 38).

II. B. De fiscale aspecten betreffende het statuut van de jonge familiale helpers

Tijdens zijn werkzaamheden heeft het Comité de volgende twee problemen naar voor gebracht:

- *De onmogelijkheid om een kind dat in het familiebedrijf werkt als persoon ten laste te beschouwen*

² Zitting 1969-1970. SENAAT. Parl. Doc. Nr. 122. Aanvankelijk betrof deze afwijking voor de gehuwde helper uitsluitend de mannelijke helpers; sinds 1 januari 1985, geldt deze afwijking zowel voor helpers als voor helpsters (Commentaar RSVZ: CS. 44).

De gezinsleden kunnen slechts als ten laste van een persoon worden beschouwd op voorwaarde dat zij:

- deel uitmaken van het gezin;
- niet door die persoon werden bezoldigd;
- persoonlijk geen bestaansmiddelen hebben genoten die meer bedragen dan een bepaald netto bedrag; in 2011 bedraagt dit netto bedrag 2.890 € indien de ouders samen worden belast en 4.170 indien de ouders als alleenstaand worden belast (als het kind fiscaal gezien als gehandicapt wordt beschouwd, wordt dit bedrag op 5.290 € gebracht). Bestaansmiddelen zijn alle belastbare en niet belastbare inkomsten met uitzondering van onder meer de eerste schijf van 2.410 € van het brutobedrag van de bezoldigingen die zijn verkregen door studenten in uitvoering van een overeenkomst voor tewerkstelling van studenten (inkomsten 2011).

Hieruit volgt dat het kind dat voor een zelfstandige werkt fiscaal ten laste blijft van zijn ouders als de inkomsten de bedragen uit de bovenstaande paragraaf niet overschrijden.

Gelet op de huidige fiscale wetgeving kan een kind dat voor zijn ouders in het familiebedrijf werkt en daarvoor een vergoeding ontvangt niet als fiscaal ten laste beschouwd worden. Het doel van de maatregel die hieraan ten grondslag ligt is om te vermijden dat iemand zijn fiscale situatie zou kunnen beïnvloeden door betalingen aan te geven voor prestaties die niet gebeurd zijn.

Dit is evenwel een hinderpaal voor zelfstandigen die hun kinderen willen associëren bij hun zaak zodat zij en bepaald beroepservaring zouden kunnen opdoen en, eventueel, de zaak later over kunnen nemen.

Het ABC meent dat de verschillende overheden die bevoegd zijn inzake fiscaliteit en de sociale zekerheid voor zelfstandigen overleg zouden moeten plegen om hiervoor een oplossing te vinden. Dit zou de zelfstandige toelaten om zijn kinderen bij de zaak te associëren, zonder daardoor een fiscaal nadeel te hebben. Dit zou eveneens de ongerustheid voor fiscale fraude bij de fiscale overheid wegnemen.

Uit de contacten die het Comité met de FOD Financiën over dit onderwerp gehad heeft, is gebleken dat er momenteel meer controle mogelijkheden zijn dan vroeger en dat bijgevolg wijzigingen in de wet kunnen overwogen worden.

In het kader van deze werkzaamheden is eveneens het idee naar voor gebracht van een specifieke plafonnering van het fiscaal aftrekbaar bedrag voor een helpend kind. Het Comité stelt voor om dit plafond vast te stellen op de eerste schijf van de niet belastbare inkomsten, namelijk 2.410 € (voor de inkomsten 2011).

- *De aflevering van een "fiscale fiche" voor de kinderen van zelfstandigen die hun ouders in de zaak helpen*

Het begrip helper is verschillend naargelang het sociaal rechtelijk en het fiscaal rechtelijk kader. Dat betekent in de praktijk:

- dat de jonge samenwonende helper die bij zijn ouders (zelfstandigen) werkt, fiscaal beschouwd wordt als iemand die aangeworven is door een bijdrageplichtige zelfstandige in een band van ondergeschiktheid (tot bewijs van het tegendeel);
- dat hem een inkomensfiche als "werknemer" bezorgd wordt (wat doet vermoeden dat er een gezagsrelatie is).

Het Comité meent dat de definities van helper beter op elkaar moeten afgestemd worden, en dat het eveneens nodig is om de aard van de fiscale fiche te wijzigen.

III. Besluit

In het kader van dit advies heeft het Comité de aandacht willen vestigen op bepaalde problematieken inzake de jonge helpers. Het Comité hoopt dat er rekening zal gehouden worden met zijn opmerkingen en dat de verschillende problemen die in dit advies aangehaald zijn, opgelost zullen worden.

Het Comité wenst ten slotte iedereen te bedanken die deelgenomen heeft aan zijn werkzaamheden, in het bijzonder de juridische dienst en de vertaaldienst van het RSVZ. Het Comité dankt eveneens de mensen van de FOD Financiën en van het sociaal secretariaat van de UCM die aan de werkzaamheden deelgenomen hebben.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 5 oktober 2011:

Muriel GALERIN,
Secretaris

Anne VANDERSTAPPEN,
Voorzitter